

10

Om Levau.

Hann va spelemann. Hann spela fårr våss po jille. De va en livad kar,dänn. Ja tjente i Älmelt i trättan åur,å där jore vi julajille så kallad. Å där hade vi hanom å en skraddare såmm hidde Andorbarj te å spela. Di spela fiol bäddje. Å vi va allti mä po Knuds-balorna po Svansjö - då hade piorna po Svansjö låv å bjuda vars tre - å, sin ställde vi te julajille fårr dämm po Älmelt. Så hade vi Levåu å Andorbarj te å spela. De va vals å masyrka å pålka å kadrill. Vi hade ente udan konjak å ponsch å jöga å tåddi. Sin po marenen bjudde Hålmbarj po frokost. Då hade vi kaffe å brännevin.

Levåu hann sa allti hann va Tannapågen nommor tre. Tannapågen hann bodde i Åsom - Lars Tann di kalla - å dänn andre va Pär Røjtor i Våmm.

Älmelt (Älmhult),gård i Harlösa s:n; Svansjö,gård i Öveds s:n.

Den i folktraditionen mycket beryktade fiskaren Jöns Mårtensson Levau var född i Fiskarehuset i Harlösa s:n den 14 december 1835 och dog därstädes den 2 december 1905.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2698

Levau
spelar på
julagille.

Levaus
rangordning.

Levau gör
konster.

2698

Levau spår
i kort.

Hann konne jöra kånstor, å hann va fingorferdi te å jöra kånstor.

Hann konne si hann va au me en två-krona. Å hann konne gå hen ti en kar å si: Du har na i västalomman. - När då dänn tjännde i västalomman, så hade hann dänn i västalomman.

Di konne hålla i en tjäpp i bäddje änna, å där konne lia väll komma en rinj po tjäppen.

Spåu de konne hann bra, i kort. Hann spådde en fru i Eslöv en gång, såmm hade blev änka, å hann konne spå hodden de hade gåd hela tiden, menn honn hade vad jift. De va injen fru såmm hann va bekant me po nåd sätt.

Så hann konne minsju kånstor, når hann fe fåd litte fylle.

Når vi hade jille i Älmelt, så blick spelemännen där hela söndan, så jore hann sånna kånstor.

Fe = fick; blick = blev.

Levau generar
en tjuv.

2698

Di talte ämm en släjtare, sämm hade ståled et lamm ifrå
-en. Å hann måtte tjöra i tre da å sälja lamm-tjytt å hann
fikk ingenting å sälja; å ente förän di hade talad -en te å
ville hanla åu -en, så fikk hann ble hömma. Så måtte hann
tjöra me lamm-tjytted i vöjnen te di tala -en te.

Hann hade vad korperal ve Syndra Skåningana, ve Tvedöra.
De va knikta-nammed, Levåu, älla hidde hann Jyns Mårtensen.
Hann va fydd i Fiskarehused här åppe. Hans far hidde Mårten
Oresen. Hann konne jöra kånstor dänn åsse. Hann va fiskare
onges Julared. Så fikk sönen plassen ätte hanom.

Hans tös hade vad å hanlad i botiken i Halöse hos en
hanlare sämm hidde Pärsen. Tösen blick åu me bårsen, honn
hade lajt dänn ifrå se po disken. Så va där en kvinga sämm
va i botiken po samma gång, å dänn trodde hann te å hade tad
bårsen. Å honn måtte gå nör te Fiskarehused två da i ra å
blick ente po väjen udan jikk i sjön å vade. Honn jikk me
jerana ye knäna å vade i sjön.

Hämnd av
Levau.

Hann skrev i tiningen: "När Ni dansar på den blanka ytan, så skall jag spela för Er, än om kvinten skulle springa."

Skollärare Nilsen hade vad te Levåus, å di hade sypped bra. Menn når hann jikk te Våmm, så jikk hann i sjön, å hann hade dött tämmelet strajs, männ hann sömde övor te Klöstors lann, å de va den stora kappan där hållt hann åppe. Di trodde Levåu hade jort kånstor ve -en.

Hålbarrs systor va ude å jikk en au julakvällana, å honn rysstes i hela kråppen. De ville ente sätta se. Å ja måtte tjöra te Levåu, å vi va två dränja å fylldes åd. Å hann to mås po taged å po stengåuren å jore en rögelse au. Å Levåu hann rödja hinne. Å honn fikk en teské vitt polvor; å de satte se me desamma. Full va hann, å mer fikk hann, når hann komm te Älmelt.

Skollärare Anders Nilsson i Womb (f. 1828) omkom i Womb-sjön 1885. Hur det tillgick blev aldrig uppdragat. Somliga trodde att Levåu hade förgjort honom, andra att skolläraren genom ren olyckshändelse gått fel och fallit i sjön, när han om kvällen gick hem ifrån besöket hos L. evau.

Skriv endast på denna sida!

Skollärare
Nilssons död.

Levau anlitas
att röka över
en sjuk.

Åsumspågen.

Hann konne si dämm, va di hade pratad, männ di jikk ongor väjen did. Hann hade lärt au en såmm bodde här nöre i Himmes-tärp, di kalla fårr doktor-Hannan, såmm va i släjt ti -en.

Di skolle hatt bonged nåd åmm se åmm natten, når di lå å . såv, å de kläded målte hann me tommen me de ledamoted, å sin konne hann si hodden de fårrhållt se. Hann årdinera injen medesin, di skolle bara tjöba rödjelse po abeteked. Di to varme å la po en plåt, å där la di rögelse po dänn, å sin skolle di klä au se å ståu övor dänn i bara skjortan.

Tannapågen hann to ente mer än fämmti öre. Männ sin to hann en krona. De va när en åu di kongelie sögte hann. Då skikka di hondra kronor, männ hann skikka tebaga di nittinie.

Åsumspågens verkliga namn var Lars Mårtensson (1852-1902).
Anm. av upptecknaren.

Norskan vid Helsingborg.

Männ där bodde en ve Rammlöse, en nårska. Dänn honn boda sånna sjugdåmma såmm injen doktor konne boda. Humm va klädd i frakk liasåmm en harre. Humm e döfårr en fämm år sin. De hidde Råu där ude där humm bodde. Ja har allri set na, männ där va en statare såmm hade vad hos na. Di talte mied åmm na. Dänn konne di ente fårrbjuda, fårr humm hade tad doktors-examen. Där va så faselet me fålk å reste i milavis did å sögte na. Där va en fru såmm sögte fårr sin påg. Så sa honn te na, ad humm va säl sjugare än sin påg. Å va där ingenting å jalp fårr hinne, så skolle humm jöra na bra. Å humm hade reda po åmm di hade hömma lant bårtifrå i milavis älla i närheden. De frågte humm ente ätter, de visste humm lia väll.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2698

Norskan vid
Helsingborg.

7.

Hans Ramels död.

Hans Rammel hann dö när järnvägen imellom Long å Malme ingvigdes. Hann va far te Otto Rammel såmm va far te dinne Hans Rammel.

Hann va ente mer än fårtifemm år, när hann dö. Hann agte i slä ännu te Long. Hann hidde Pål stalldräng, såmm skjussa fårr hanom. (Älla va hann kusk, männ di sa allri udan Pål stalldräng.) Hann agte hela vägen i slä. Hann fikk kallbrann i bägge benen, å sin dö hann au -ed.

Hans Ramel, ägare till Övedskloster, f. 1811, d. 1856. Han deltog i invigningsfesten den 1 december 1856, när järnvägslinjen emellan Lund och Malmö öppnades och avled kort före jul samma år. - Anm. av upptecknaren.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2698

Hans Ramels
död.

Den Tullbergska affären.

I Jälmared där va fira bonnagåura. Di lydde onge Klöstor. De va när ja va sådära en sjöttan, attan åur, så rejera Tullbarj. Hann va darras jurist å skolle prosessa ställen te dämm, så di ble fria. Å Jälmare-bönnorna di ga vars tie rikstalar. Di trodde po -n alli hoppa. Å så rätt va de va, så måtte di resa. Sin slo di bonnagårana ihoppa ti en harregår, te Jälmared. Sin ble de slut me dänn Tullbarrska affären.

En korporal Tullberg reste omkring på 1860-talet till frälsebönderna å ett antal gods i Sydsåne och uppmanade dem att icke betala sina arrende. Han åtog sig att befria dem från herremännens överhöghet och tillskansade sig därför anse- nliga penningssummor. Men Tullberg kunde icke infria sina löften. Då ett flertal bönder vägrade betala arrende, blevo de småningom vräkta från sina gårdar, och mångenstädes blevo gamla bondehemman sammanslagna till större arrendegårdar. Så skedde ock i Hjälmareds by, som ovan omtalas. - Denna upprors- rörelse berörde bl. a. Högestads, Ellinge, Kristinebergs och Barsebäcks gods. - Anm. av upptecknaren.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2098

Den Tullberg-
ska affären.

9
Per Røjter.

Pär Røjtor hann bodde här i fattihused. Hann konne ingenting. Hann bara prata å ingbilla fålk. Di sa Tållen va far te hann. Hans mor hade vad amma ve Julared.

Hann sa hann hade lært au Tannapågen. i Åsom. Männ hann konne injentinj. Ja ved ente åmm hann va rektet klog, dänn. Här va nånna Malmepåga å sögte -nåmm en gång. Di sa di va dållia. Å hann skrev reseft ti dåmm. Männ di konne ente lesa -d; de va ente udan stredja hann hade skreved. Hann ville ha fira riksdalor fårr -ed. De va ejentelien Parjinsen hidde hans namn. Männ hann konne jyva å prata bra. Hans fru va dålli, å hann sögte en professor i Long, å hann talte åmm hann säl hade ongorsögt na, å de va "sträng bröst-inflammation".

Tannapågen: annat namn på Åsumspågen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

269

Per Røjter
i Vomb.

10.
Amerika-visa.

O Nils dock, o Nils dock, o res ej från mig hän,
nej bliv dock hos din flicka, bliv hos din svenska mö,
nej Svarje är fattigt och jag vill rikdom ha,
jag reser från Svarje och till Amerika.

Du kan ju med mig resa och därmed bliva huld,
där skall jag dig omgiva med silke och med guld,
jag älskar ej päningar men Svea är mig kär,
och jag vill gärna tråla om du vill bliva här.

Nils bliv dock hos din flicka, bliv hos din svenska brud,
låt oss arbeta samman, välsigne oss vid Gud,
och Nils han packte renselen, hans avsked var helt kort,
och sen en gång farväl, hans avsked var helt kort.

Men han kom icke långt förrän tårar gledo ned
från hennes bleka kinder, och hennes hjärta sved,
vår Nils han blev då rörder, han kunde ej motstå,
han kastade renselen bort, jag vill ej från dig gå.

Ty mera värd än rikdom, ja mera värd än guld,
det är den svenska flickan, då hon sin vän är huld.
Jag vant intet guld, men vid Svarjes sköna strand
där ha vi nu en gård och tjugofem tunneland.

11.

En visa vill jag sjunga.

En visa vill jag sjunga om Sverges norra gräns,
som nyligen har timat uti Norden,

Han var väl intet mer än på sitt adertonde år,
när han sig blant andra gossar förnöjer,
han skulle till sin vän men måste över sjön,
med lilla båten böljorna han plöjde.

Men när han kom till dörren så slapp han intet in,
han blev då mycket vrede i sitt sinne,
han sparkade på dörren och gick i rummet in,
han fick då se en främling låg där inne.

Han blev väl mycket vrede i sitt sinne,
han gick då ut på gården och där en yxa tog,
och med två hårda slag, så blodet strömma av,
och båda låg tillsammans och var döda.

Han började på att gråta och ville strax gå ut,
men dörren den tillstängdes utav drängar,
då vände han sig om och genom fönstret språng,
allt ner till stranden lilla båten låsad.

Han tog då upp sin kridda och skrev på båtens kant:
Adjö, farväl, jag vill ej längre leva,
ty vännen döder är och jag har ingen kär,
för syndens hårda straff jag endast bävar.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2698

Visa om ett
mord vid Sve-
riges norra
gräns.

12.

Visa, sjungen av garvare Malmberg i Getinge.

En liten fågel satt en gång,
han satt uti det högsta träd,
som uti skogen fanns.
Men jägaren med sin bössa,
han smyger sig i skogens snår,
han siktar rätt och skjter snabbt,
och sångaren var död.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2698

Visa:

En liten fågel.

En historia från Lund.

Liasåmm där va två studentor i Long, talte garvaren i
Jedinge åmm; di kortisera bägge samma tös. Den färste hette
Lantinghusen, å den andre hette Löwen. Så dikta hina studentor-
na en visa:

Når den store Lantinghusen
uppå fröken Pärsern tager musen
då får den lille Löwen
stå bag å ta i r--en.

Hina studentorna: de andra studenterna.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2698

*En historia
från Lund.*

14

Födelsedagsverser

av skräddare Jöns Björk i Harlösa.

Min ärans vän, lev lycklig och glad
lik blomman som lyft sig ur gruset,
ty många äro dagarna förflutna sen den dag
då du första gången såg ljuset.

Må Herren uti himmelen se uti din själ
att himmelens änglar stå alltid vakt för ditt väl,
då skall intet främmande bliva för dig i det land
där du skall bekrönas med Frälsarens hand
med den eviga kronan den klara.

Då får du såsom Simeon med glädje och frid hemfara
ostörd av det världsliga bruset
där eviga vårblommor de växa.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2698

Födelsedags-
verser.

15.

Visa av skräddare Björk i Harlösa.

Flicka i din vår,
du går fin med uppsatt hår, smort och slättad,
och krinolin i kjolen nästad,
vita strumpor, blanka skor,
o du är vacker kan jag tro.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

269°

Visa!

Flicka i din vår